

GREEN DEAL BEDRIJVEN EN BIODIVERSITEIT

Voortgangsrapport

1 INLEIDING

De Green Deal Bedrijven en Biodiversiteit wil een bijdrage leveren aan de beleidsdoelstelling om ook buiten natuurgebieden natuurwaarden en ecosysteemdiensten te realiseren. Bedrijventerreinen kunnen een belangrijke schakel in het groenblauwe netwerk vormen wegens hun ligging op strategische locaties (op de grens) tussen woon-, landbouw-, natuur- en buitengebied.

Acties rond biodiversiteit worden momenteel nog vaak als een last, eerder dan een lust aanzien. Deze Green Deal probeert dit vooroordeel weg te werken door aan te tonen dat investeringen in biodiversiteit op korte en lange termijn goed zijn voor het bedrijf, de werknemers, de klanten, de relatie van relevante stakeholders en het imago van het bedrijf.

Op 20 september 2018 ondertekenden 49 deelnemende en 61 ondersteunende partijen samen met vier initiatiefnemers de Green Deal Bedrijven en biodiversiteit. Ondertussen telt deze Green Deal 62 deelnemende en 71 ondersteunende partijen.

Alle deelnemende partijen engageren zich om:

- een jaarlijks het actieplan te doorlopen en in te voeren via www.bedrijvenbiodiversiteit.be;
- een natuurvriendelijk beheerplan op te maken en uit te voeren en/of de inrichting van permanente of tijdelijke natuur voor minimaal één locatie;
- deel te nemen aan minstens drie bijeenkomsten van het lerend netwerk;
- opgedane kennis en ervaring te delen in het lerend netwerk

De ondersteunende partijen engageren zich om:

- concrete acties te ondernemen die ondersteunend zijn voor de deelnemende partijen en het lerend netwerk (bv. via vorming, consultancy, ontwikkeling tools, onderzoek, voorbeeldbestekken, communicatie, organisatie van events, ...)
- aanwezig te zijn op minstens 2 van de bijeenkomsten van het lerend netwerk;

Bovenstaande acties zijn in de overeenkomst (te vinden op de [website](#)) per deelnemer en ondersteuner nader uitgewerkt of aangevuld met eigen voorstellen van acties.

De initiatiefnemers zijn verantwoordelijk voor de algemene werking van de Green Deal en engageren zich meer specifiek tot:

- het opzetten van een lerend netwerk;
- het ontsluiten van bestaande kennis, methoden en tools;
- het in kaart brengen van kansen en belemmeringen binnen beleid en regelgeving.

Op deze manier zorgt de Green Deal voor

- een verhoging van de biodiversiteitswaarde op bedrijventerreinen;
- een verhoging van het draagvlak voor biodiversiteit op bedrijventerreinen;
- een verhoging van het welzijn van werknemers en imago t.a.v. stakeholders,
- kennisopbouw over het thema;
- bewustwording over biodiversiteit als onderdeel van MVO.

2 LERENDE NETWERKEN

De initiatiefnemers zetten een lerend netwerk op waarbinnen de deelnemende partijen kunnen leren over biodiversiteit op bedrijventerreinen, waarbinnen kan geëxperimenteerd worden, ervaringen en kennis worden uitgewisseld, en waar deelnemers via infomarkten in contact worden gebracht met leveranciers die biodiversiteit op bedrijventerreinen aanbieden. Tussen september 2018 en september 2021 moeten er minstens 6 bijeenkomsten van het lerend netwerk georganiseerd worden. Tot nu toe vonden een lanceringsevent en drie lerende netwerkmomenten plaats.

2.1 LANCERINGSEVENT: 20/09/2018

De ondertekenaars van de Green Deal B&B kwamen op 20/09/2018 samen op de site van Colruyt in Halle voor de lancering van deze Green Deal. Het lanceringsevent kon rekening op meer dan honderd aanwezigen, waaronder toenmalig Minister van Omgeving, Natuur en Landbouw Joke Schauvliege.

Het lanceringsevent was voor de aanwezigen een (eerste) onderdompeling in het thema. Na de officiële ondertekening en speeches volgde een geleid bezoek aan de kantoorste Wilgenveld Halle met o.a. een wandelpad, inheemse beplanting, gemengde hagen, bloemenweides, een pluktuin, een boomgaard, twee poelen en bijenhotels als bezienswaardigheid.

2.2 INFOMARKT GREEN DEAL BEDRIJVEN EN BIODIVERSITEIT: 06/11/2018

Voorafgaand aan dit event werd een korte bevraging gehouden om de inhoud en het format van de infomarkt te bepalen. Aan deze infomarkt namen 40 respondenten deel. Op deze manier kwamen de organisatoren te weten dat een combinatie van plenair gedeelte met toelichting over het thema + infomarkt + de gelegenheid om te netwerken de voorkeur genoten. De infomarkt bestond uit standen waar de deelnemende partijen konden kennis maken met de diensten van de ondersteunende partijen. Het lerend netwerk vond plaats op de campus Schoonmeersen van HOGENT en duurde een halve dag.

Programma:

- Inleiding + toelichting Green Deal B&B: door dOMG
- Natuuroase door ANB

//

- Keynote door Louis De Jaegere
- Inspirerende casus door Sioen (Ardoorie)
- Inspirerende casus door NNOF (Athlon Car Lease – Machelen)
- Infomarkt + netwerkmoment

Na het netwerkmoment werd eveneens een kleine bevraging georganiseerd om te polsen of de verwachtingen zijn ingelost en om verbetervoorstellen na te gaan. 39 deelnemers namen deel aan de bevraging. Daaruit bleek dat 64,9% van de respondenten de infomarkt ervaarde als 'geslaagd' (18,9%, 16,2% en 0% respectievelijk als 'zeer geslaagd', 'ok' en 'niet geslaagd') en welke topics tijdens volgende netwerkmomenten behandeld kunnen worden. Een aandachtspunt voor het vervolg van het lerend netwerk bleek om naast voldoende ondersteunende partijen ook voldoende deelnemende partijen tot op de netwerkmomenten te krijgen.

2.3 WORKSHOP TOYOTA HQ: 14/02/2019

Doel van dit netwerkmoment is om bedrijven aan te tonen hoe ze concreet met biodiversiteit op hun terreinen en gebouwen aan de slag kunnen. De opbouw van het netwerkmoment gebeurde volgens de structuur van het actieplan [Green Deal Bedrijven en biodiversiteit](#) (Scan/Plan/Do/Check). Na de toelichtingen volgde het ondertekeningsmoment voor de nieuwe leden. Nadien vond gelijktijdig een infomarkt, netwerkmoment, lunch en geleid bezoek aan de site (in groepen) plaats. Het lerend netwerkmoment vond plaats op het hoofdkwartier van Toyota in Brussel.

Programma:

- Welkom – Benno Geertsma (Natuurpunt)
- Good practice Toyota
- Scan: Peter Claus (Corridor)
- Pesticidevrij beheer: Adelheid Vanhille (VMM)
- Plan: Betrekken van personeel – Benno Geertsma (Natuurpunt)
- Plan: Tijdelijke natuur – Barbara Geschier (ANB)
- Do: Good practice Aquafin – Marc Vanhullebusch, Stan De Laere
- Check: Rekentool van 2BConnect – Lieven Desmet (INBO)
- Ondertekening nieuwe partijen

- Infomarkt + netwerkmoment + rondleiding site Toyota

Na het event werd een korte bevraging georganiseerd. Over het algemeen werd lerend netwerkmoment als geslaagd beoordeeld. 'Te weinig deelnemende bedrijven aanwezig'; 'De vertaling van de theorie naar de praktijk mag nog concreter'; en 'Dieper ingaan op een bepaald onderdeel van de materie' kwamen als voornaamste tips uit de bevraging.

2.4 INSPIRATIESESSIE: 18/06/2019

Omdat concrete voorbeelden om biodiversiteit te integreren in bedrijventerreinen steeds gevraagd worden en er niet veel voorbeelden zijn van bedrijfssites die verschillende aspecten op één locatie kunnen aantonen, bezochten we tijdens dit lerend netwerk een woonwijk in Sint-Niklaas: de Clementwijk. Veel van de principes uit de Clementwijk, zoals gemeenschappelijke tuinen, parking, waterberging en planning zijn toepasbaar op bedrijfssites. Na de rondleiding en enkele korte informatieve pitchten konden de deelnemers bij vijf experts terecht met concrete vragen over waterinfiltratie, ontwerp, aanplanting, planning en vergunning en tijdelijke natuur.

Programma

- Rondleiding Clementwijk (Bart Van Lokeren - planoloog St-Niklaas)
- Presentaties (Peter Claus en Barbara Geschier)
- Meet the expert (Luc Deschepper - Hogent, Lieve Van Staeyen - VMM, Bart van Lokeren - Stad Sint-Niklaas, Bart Kersschot - Ecoflora, Sandy Adriaenssens - PCS en Peter Claus - Corridor)
- Lunch en netwerking

2.5 WINST MAKEN MET BEDRIJVEN EN BIODIVERSITEIT - GETUIGENISSEN EN VOORBEELDEN: 03/12/2019

Dit event gaf een overzicht van een aantal winstgevende aspecten van biodiversiteit op bedrijventerreinen. De winstgevende aspecten werden toegelicht vanuit het standpunt van een milieuconsulent, een MVO-specialist en een aantal verantwoordelijken voor biodiversiteit van bedrijven zelf. We bekeken ook de (voorlopige) resultaten van enkele deelnemers die al actie ondernamen op hun bedrijventerrein. Eén van de deelnemers ontwikkelde bv. een tool om de biodiversiteitswinst op de eigen

////////////////////////////////////

terreinen te becijferen. Ten slotte gingen we over tot de bekendmaking van de award 'Biodivers bedrijf 2019'. Zowel deelnemers al niet-deelnemers van de GD B&B konden deelnemen door een overzicht van hun (voorlopige) verwezenlijkingen in te zenden. VITO was de winnaar van de eerste editie van deze award, ook Intercommunale Leiedal en Treexpert ontvingen een eervolle vermelding voor hun inspanningen.

Programma

- Verwelkoming
- Ervaring met biodiversiteit in de praktijk - Jan Feryn (milieuconsulent)
- Enkele praktijkvoorbeelden, getuigenissen over realisaties.
 - o Leon Brabers (VITO)
 - o Danny Baeten (Aquafin)
- Hoe overtuig je de nodige collega's - biodiversiteit implementeren in uw bedrijf - Hilde Hanselaer (MVO advies)
- Tool: biodiversiteitswinst in cijfers - Angélique Vaneenooghe (Colruyt)
- Uitreiking 'Award biodivers bedrijf 2019'
- Lunch en netwerkmoment

2.6 VERVOLG

Om na te gaan welke thema's interessant zijn om tijdens komende lerende netwerken te behandelen, vroegen we de deelnemende partijen een status van hun engagementen door te geven. De bevraging liep van maart t.e.m. mei. De deelnemers konden aangeven welke knelpunten en hinderpalen zij ondervinden. Op basis daarvan kunnen de initiatiefnemers bekijken welke thema's en knelpunten behandeld kunnen worden.

Uit de bevraging en uit de bevindingen van de initiatiefnemers lijkt het interessant om een lerend netwerk te organiseren rond ruimtelijke planning en ontwerp. Mogelijkheden voor de opzet en organisatie van dit lerend netwerk worden momenteel bekeken.

Verder zal de Green deal bedrijven en biodiversiteit bijdragen aan de organisatie van het Europese congres 'European Business and Nature Summit' dat in 2020 plaatsvindt in Brussel. Door de onmogelijkheid om

fysieke samenkomsten te organiseren, prioriteitenverschuiving van bedrijven (van de het deelnemen aan lerende netwerken naar het draaiende houden en reorganiseren van de hoofdactiviteiten) als gevolg van COVID-19 zal dit het enige lerend netwerkmoment zijn in 2020.

3 ENGAGEMENTEN DEELNEMENDE PARTIJEN

Eén van de belangrijkste doelstellingen van deze green deal is dat zoveel mogelijk bedrijven overgaan tot de biodiverse inrichting van hun bedrijf. Uit de bevraging van de deelnemende bedrijven (supra) bleek dat biodiverse inrichting van de bedrijventerreinen voltooid is op 90 ha, lopende is op 1345 ha en nog niet gestart is op 20 ha. Alle deelnemende bedrijven samen engageerden zich tot de biodiverse inrichting van meer dan 1900 ha. De status van de overige 555 ha is (voorlopig) ongekend.

24,7% van alle acties is al afgerond, 51% van alle acties is lopend, 24,3% van alle acties moet nog worden opgestart. Voorbeelden van acties zijn het documenteren van best practices, het opstellen en uitvoeren van een natuurvriendelijk beheerplan, deelname aan bijeenkomsten van het lerend netwerk, aanleg bloemenweide, proefproject voor bestrijding van exoten, ... Een overzicht van alle engagementen/acties per deelnemende partij is opgenomen in de green dealovereenkomst (en annexen) op de [website](#). Uit de toelichting die respondenten gaven, blijkt de oorzaak voor de acties die nog niet gestart zijn buiten de scope van deze green deal te liggen. Mogelijke oorzaken zijn o.a. personeelwissel, pas voorzien in 2021, andere prioriteiten.

4 ENGAGEMENTEN ONDERSTEUNENDE PARTIJEN

Alle 71 ondersteunende partijen engageerden zich om deel te nemen aan twee of meer lerende netwerkmomenten. Al 54 van hen namen deel aan één of meer lerende netwerkmomenten, 25 van hen aan twee of meer. Hieruit leiden we af dat het merendeel van de deze partijen zijn engagement ter harte neemt en wil bijdragen tot kennisopbouw en vergroting van het draagvlak voor biodiversiteit op bedrijventerreinen.

waterzuivering, hoger onderwijs en intercommunales) die met biodiversiteit op bedrijventerreinen aan de slag gaan. Dit is niet verbazingwekkende aangezien de green deal naast de indirecte voordelen zoals imagowinst en een aangename werkomgeving voornamelijk draait op engagement. Manieren om ook KMO's en bedrijven met een minder goede uitgangssituatie te stimuleren om aan de slag te gaan met biodiversiteit en bedrijventerreinen kunnen aandachtspunten zijn voor een eventueel vervolgtraject. Stimulansen kunnen voorzien worden door bv. meer advies op maat, een aanpassing van het wetgevende kader en handhaving of heffingen en subsidies. Op deze of op een andere manier bereiken we op termijn niet alleen de early innovators en adopters maar ook de late majority en misschien de laggards.

Of er al dan niet een vervolgtraject voor bedrijven en biodiversiteit nodig is, en in welke vorm, is een aandachtspunt op zich. Het thema leeft en het draagvlak verbreedt maar na afloop van deze green deal zal eventueel een kader nodig zijn om de goede ambities verder te zetten.

De lerende netwerken zijn een goed medium om aan kennisopbouw te doen. Dat blijkt onder andere uit de bevragingen die werden afgenomen en de opkomst wanneer een lerend netwerk wordt georganiseerd. Een aandachtspunt hier blijkt dat er in verhouding tot de ondersteunende bedrijven vaak weinig deelnemende bedrijven aanwezig zijn.

Aanvullend doet deze green deal aan kennisopbouw door middel van het delen van informatie, interessante seminars en goede voorbeelden via de nieuwsbrief en de website. Uit de clickrate van de nieuwsbrief blijkt dat deze matig tot goed geopend en gelezen wordt (35% - max. 40%). Ook de resultaten van de bevraging van maart – mei 2020 zijn voor iedere deelnemer raadpleegbaar.

Binnen deze Green deal is specifiek aandacht voor tijdelijke natuur. Tijdelijke natuur is een juridisch concept waardoor het voor bedrijven mogelijk is om tijdelijk natuur te laten generen op hun terreinen zonder dat er later (juridische) belemmering zijn om die natuur terug weg te nemen wanneer de eigenaar het terrein wenst te exploiteren. Het concept is interessant, zowel voor pionierssoorten als voor andere soorten, vanuit het oogpunt: beter tijdelijke natuur als geen natuur. Uiteraard dient met een aantal randvoorwaarden, zoals het vermijden van een ecologische val, rekening worden gehouden. Er bestond veel onduidelijkheid over dit concept, o.m. of het juridisch sluitend was. Deze Green deal was mee de motor om hier duidelijkheid te scheppen (om de rechtsonzekerheid weg te nemen) en het concept toepasbaar te maken in Vlaanderen. Tot nu toe onderzochten een vijftal bedrijven of ze met tijdelijke natuur aan de slag kunnen.

6 STUURGROEP

De stuurgroep van de Green deal Bedrijven en biodiversiteit bestaat uit de initiatiefnemers: Corridor, Natuurpunt, Agentschap Natuur en Bos en Departement Omgeving. De stuurgroep is verantwoordelijk voor het algemene verloop van de green deal, de nieuwsbrief en de website. De stuurgroep wordt voorgezeten door dOMG. Verder worden alle taken, zoals de organisatie van lerende netwerkmomenten gezamenlijk verzorgd of verdeeld onder de stuurgroepleden. De stuurgroep komt meestal ad hoc en gemiddeld om de anderhalve maand samen.

